

10. JESENSKA ARHIVISTIČKA ŠKOLA 2016. – 10TH IIAS AUTUMN ARCHIVAL SCHOOL 2016, Trst, 24. – 29. listopada 2016.

Jesenska arhivistička škola u organizaciji Međunarodnog instituta za arhivske znanosti Trst/Maribor (*International Institute for Archival Science of Trieste and Maribor*) (dalje: IIAS), Državnog arhiva u Trstu (*Archivio di Stato di Trieste*), Sveučilišta u Mariboru (*CI-MRS/University of Maribor*) i Srednjoeuropske inicijative (*CEI/Central European Initiative*), odnosno poslijediplomski obrazovni tečaj iz područja arhivističkih i informacijskih znanosti ove se, 2016., godine po 10. put zaredom održao u Trstu u trajanju od 24. do 29. listopada.

Program je tečaja započeo dvodnevnom Konferencijom povodom obilježavanja 26. međunarodnoga arhivskog dana u hotelu NH u Trstu. Svoje je radove izložio 41 izlagač iz 24 zemlje, nakon otvaranja, pozdravnih i uvodnih riječi: Petera Pavela Klasinca, ravnatelja IIAS-a, Giulije Barrera, predsjednice Skupštine članova IIAS-a i opće uprave arhiva pri Ministarstvu dobara i kulturnih aktivnosti i turizma Italije, Grazije Tatò, ravnateljice *Jesenske arhivističke škole* u Trstu, gradonačelnika Trsta Roberta Dipiazze, predstavnika Autonomne pokrajine Friuli Venezije Giulije, Ludvika Toplaka, predsjednika Alma Mater Europeae – Europskog centra u Mariboru, Józsefa Györkösa, direktora Slovenske istraživačke agencije, Liliane Bagalà, ravnateljice Državnog arhiva u Trstu, Jonathana Rhys-Lewisa, predsjednika Stručne grupe ICA-e te bivšeg generalnog tajnika Međunarodnoga arhivskog vijeća Charlesa Kecskemetija, koji je govorio o radovima koji su bili izloženi na prošlogodišnjoj konferenciji IIAS-a te objavljeni u *Atlantima* 2015. godine. U općem je uvodu Petar Pavao Klasinc govorio o arhivima kao čuvarima istine između zaštite podataka i korištenja arhivskog gradiva.

Nakon uvodnoga ceremonijalnog dijela Konferencija je započela sa službenim izlaganjima po tematskim cjelinama. Jedna od tema ovogodišnje Konferencije bila je: »Zaštita podataka (privatnost, osjetljivi podatci, pravna zaštita) – *Data protection (privacy, sensitive data, legal protection)*« te su radovi na tu temu izlagani tijekom prvog dana. O njoj je govorilo 12 izlagača iz 9 zemalja: Italije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Švicarske, Bjelorusije, Francuske, Rusije, Crne Gore i Poljske.

Ostatak je radnoga dijela prvoga dana obilježila druga tema ovogodišnje konferencije: »Korištenje arhiva (znanstvena, pravna, javna upotreba, izložbe, publikacije, konferencije itd.) – *Using archives (scientific use, legal use, public use, exhibitions, publications, conferences etc.)*«. Nju je obradilo 29 izlagača iz 21 zemlje: Austrije, Burkine Faso, Italije, Njemačke, Bosne i Hercegovine, Rusije, Južnoafričke Republike, Ujedinjenog Kraljevstva, Srbije, Rumunjske, Slovenije, Sjedinjenih Američkih Država, Češke, Turske, Sultanata Omana, Poljske, Slovačke, Španjolske, Makedonije i tri hrvatske izlagačice dvama radovima: Živana Hedbeli – »Korištenje gradiva: prilog raspravi temeljen na iskustvu hrvatskih državnih arhiva« te Jasna Požgan i Ivana Posedi – »Gradivo javne uprave od 1945. do 1952.: značenje i korištenje«.

Konferencija je zatvorena okruglim stolom.

Radovi su svih izlagača objavljeni u međunarodnom časopisu za suvremenu arhivsku teoriju i praksu *Atlanti*, vol. 26 (2016.) Međunarodnog instituta arhivskih znanosti Trst/Maribor. Ove je godine izašao u dvama svescima, a svaki od njih sadrži radove jedne od tema Konferencije.

Dana 26. listopada započeo je tečaj u SISSA-i (*Scuola Internazionale Superiore di Studi Avanzati*) u Trstu. Organizatorica je, kao i dosad, bila Grazia Tatò, a koordinator Peter Pavao Klasinc. Polaznika je bilo 25 iz 10 zemalja: Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Mađarske, Francuske, Italije, Crne Gore, Sultanata Omana, Rusije, Slovenije i Turske. Polaznici su se tečaja osobno predstavili nakon uvodnih i pozdravnih riječi.

Prvo je predavanje održala dr. sc. Maria Guercio iz rimskog Sveučilišta Sapienza i govorila je o ISO normi 16363, odnosno njenoj primjeni pri digitalnoj pohrani.

Nakon vrlo poučna i konkretna predavanja dr. sc. Guercio, uslijedilo je ono dr. sc. Stefana Allegrezze iz Sveučilišta u Udinama koji je polaznicima zorno predstavio razvoj medija za pohranu digitalnih podataka te iznio njihove prednosti i nedostatke, kao i činjenice o razini njihove pouzdanosti i sigurnosti za pohranu podataka. No, prije početka izlaganja, dr. sc. Allegrezza polaznicima je podijelio test s pitanjima višestrukog izbora odgovora koji su odmah morali riješiti. Točni su se odgovori postupno otkrivali tijekom predavanja pa su, kada je ono okončano, ispravni odgovori bili poznati.

Radionica pod idejnim i stručnim vodstvom dr. sc. Bogdana Popovicija (Rumunjski državni arhiv, Bršovski županijski odjel – *National Archives of Romania, Brşov County Division*), dr. sc. Zdenke Semlič Rajh i dr. sc. Miroslava Novaka (oboje iz Područnog arhiva Maribor – *Regional Archives Maribor*) naziva: »Zapisi u kontekstu: sljedeća razina u arhivskom opisu – *Records in Context: next level in archival description*« bila je osmišljena i ostvarena kao grupni i individualni rad polaznika tečaja. Nakon što su oformljene skupine i podijeljeni zadatci, polaznici su radili samostalno, u pisanom obliku. Nakon isteka predviđenog vremena za rad, svaka je skupina/pojedinac ostalima iznijela svoj uradak. Voditelji su radionice ispravljali, dopunjavali ili prihvaćali odgovore. Zadatak je, zapravo, bio prema zadanim elementima opisati gradivo i stvaratelja. Nakon odrađenog je zadatka dr. sc. Popovici objavio kako su polaznici premijerno opisali gradivo prema novom standardu koji bi uskoro trebao zamijeniti postojeće i važeće norme: »Opću međunarodnu normu za opis arhivskog gradiva – ISAD(G)«, »Međunarodnu normu arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji – ISAAR(CPF)«, »Međunarodnu normu za opis funkcija – ISDF« i »Međunarodnu normu za opis ustanova s arhivskim gradivom – ISDIAH«.

Sljedećeg su se dana predavanja polaznika održavala na istom mjestu kao i prethodnog dana. Dr. sc. Monica Martignon sa Sveučilišta Iuav u Veneciji vrlo je temeljito iznijela problematiku zaštite osobnih podataka i prava na pristup informacijama u pismohranama, dok je dr. sc. Tatjana Hajtnik iz Arhiva Republike Slovenije (Ljubljana) govorila o čuvanju formata kao jedne od osnovnih strategija za dugotrajnu digitalnu pohranu.

Uslijedilo je predavanje, odnosno izlaganje dr. sc. Francisa Garabe, višeg predavača na Sveučilištu KwaZulu-Natala, kojim je upoznao polaznike sa stanjem arhivske službe u njegovoj zemlji te s kojim se problemima arhivisti u Južnoafričkoj Republici susreću u

svom svakodnevnom radu. Taj je dan zatvorio Antonio Monteduro radionicom na kojoj su polaznici imali zadatak dopuniti višejezični rječnik arhivske terminologije koji se nalazi na internetskoj stranici IIAS-a: <http://www.iias-trieste-maribor.eu/>.

Petak 28. listopada bio je predviđen za posjet Arhivu u Grazu (*Steiermärkisches Landesarchiv*). Podulju su vožnju autobusom organizatori iskoristili za prisjećanje i dopunu znanja podacima o Sloveniji. Pred Arhivom u Grazu polaznike je dočekala Elisabeth Schögl-Ernst. U Arhivu je sve nazočne pozdravio ravnatelj Gernot Peter Obersteiner, nakon čega je započeo obilazak suvremeno opremljenih, urednih i dojmljivih spremišnih prostora, restauratorske radionice i odjela za reprografiju i digitalizaciju, i to sve uz vodstvo i sažeto izlaganje zaposlenika Arhiva.

Posljednji se dan tečaja održao u Državnom arhivu u Trstu zanimljivim predavanjem dr. sc. Giorgette Bonfiglio Dosio sa Sveučilišta u Padovi u kojem je, zapravo, odgovarala na pitanje: »Čemu služe ti arhivi?« Naime, nakon provedene ankete među pučanstvom jednog grada u Italiji, uočeno je da prosječan građanin ima iskrivljenu sliku uloge arhiva u društvu te općenito koja je djelatnost arhiva i o kakvom i kojem sve gradivu skrbi. Opća je predodžba da je u arhivima pohranjeno samo jako staro i za suvremenog prosječnog čovjeka nevažno gradivo, a ne i ono koje je pojedincu potrebno za ostvarivanje raznih prava.

Drugo i posljednje predavanje održali su već spomenuti dr. sc. Zdenka Semlič Rajh i dr. sc. Miroslav Novak, oboje iz Područnog arhiva Maribor, koji su govorili o arhivistu u odnosu na razvojne mogućnosti i zamke suvremene arhivske teorije i prakse.

Nakon toga održana je završna ceremonija s podjelom uvjerenja polaznicima te pojedinačnim i skupnim fotografiranjem.

Vrlo intenzivan raspored *Jesenske arhivističke škole* odrađen je obilaskom tršćanskog arhiva.

Opći je dojam vrlo pozitivan. Organizatori i organizacija na visokoj su razini, predavači i njihova predavanja (na razumljivom i tečnom engleskom jeziku) stručni, koncizni i jasni. Program je tečaja zanimljiv, sadržajno bogat i poučan. Pohađanjem *Jesenske škole* ne dobiva se samo znanje, već se otvaraju novi i produbljuju ili mijenjaju stari pogledi na svijet arhivistike. Mjesto je to gdje se susreću ljudi s raznih kontinenata, iz različitih zemalja, govore različitim jezicima, imaju različite običaje i kulturu, međutim, svima je zajedničko: očuvanje pisane baštine svoga naroda i želja da to čine najbolje što mogu, učeći i usavršavajući se; tu se upoznaju novi ljudi, rađaju prijateljstva; to je mjesto susreta i harmonična suživota dugogodišnjeg iskustva, znanja i mudrosti sa željom za radom i učenjem te svježim i novim idejama, a to sve pod geslom:

HIP HIP HURA!
ARHIVISTIKA DA DA!

Biserka Budicin – Patricija Žužić